

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
URED ZA REVIZIJU INSTITUCIJA U FBIH
SARAJEVO**

Ložionička 3, 71000 Sarajevo, Tel: + 387 (0)33 723 500, Fax: 716 400, www. saifbih.ba, e-mail: urevfed@bih.net.ba, saifbih@saifbih.ba

**IZVJEŠTAJ
O REVIZIJI FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA
FEDERALNOG MINISTARSTVA TRGOVINE**

na dan 31.12.2008. godine

Broj: 20 /09

Sarajevo, april 2009. godine

**MENADŽMENTU
FEDERALNOG MINISTARSTVA TRGOVINE**

NEZAVISNO REVIZORSKO MIŠLJENJE

Osnov za reviziju

Izvršili smo reviziju finansijskih izvještaja **Federalnog ministarstva trgovine** za 2008. godinu (bilansa stanja na dan 31. decembar 2008. godine i odgovarajućeg računa prihoda i rashoda, izvještaja o izvršenju budžeta za godinu koja se završava na taj dan), te reviziju usklađenosti poslovanja sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima i pregleda značajnih računovodstvenih politika i drugih napomena uz finansijske izvještaje.

Odgovornost rukovodstva

Rukovodstvo Federalnog ministarstva trgovine odgovorno je za izradu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja u skladu sa posebnim propisima u Federaciji o računovodstvu i finansijskom izvještavanju u javnom sektoru. Ova odgovornost obuhvata: osmišljavanje, primjenu i održavanje internih kontrola koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze nastale uslijed korupcije i prevare, odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika i računovodstvene procjene koje su razumne u datim okolnostima. Rukovodstvo je takođe odgovorno za usklađenost poslovanja Ministarstva sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Odgovornost revizora

Naša je odgovornost da izrazimo mišljenje o finansijskim izvještajima na osnovu revizije. Reviziju smo izvršili u skladu sa Zakonom o reviziji institucija u FBiH ("Sl. novine FBiH", broj 22/06), INTOSAI revizijskim standardima i Međunarodnim standardima revizije. Ovi standardi nalažu da radimo u skladu sa etičkim zahtjevima i da reviziju planiramo i izvršimo na način koji omogućava da se, u razumnoj mjeri, uvjerimo da finansijski izvještaji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, te da je poslovanje usklađeno sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Revizija uključuje sprovođenje postupaka u cilju pribavljanja revizorskih dokaza o usklađenosti poslovanja i o iznosima i objelodanjivanjima datim u finansijskim izvještajima. Izbor postupka je zasnovan na revizorskom prosudivanju, uključujući procjenu rizika materijalno značajnih pogrešnih iskaza u finansijskim izvještajima. Prilikom procjene rizika, revizor razmatra interne kontrole koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, u cilju osmišljavanja revizorskih postupaka koji su odgovarajući u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja odvojenog mišljenja o efektivnosti internih kontrola. Revizija takođe uključuje ocjenu primijenjenih računovodstvenih politika i značajnih procjena izvršenih od strane rukovodstva, kao i ocjenu opšte prezentacije finansijskih izvještaja.

Smatramo da su pribavljeni revizorski dokazi dovoljni i odgovarajući i da obezbjeđuju osnovu za naše revizorsko mišljenje.

Mišljenje

Po našem mišljenju finansijski izvještaji Federalnog ministarstva trgovine prikazuju istinito i objektivno, po svim bitnim pitanjima, stanje imovine i obaveza na dan 31. decembra 2008. godine, rezultate poslovanja i izvršenje budžeta za godinu koja se završava na taj dan, u skladu sa prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja tj. Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH.

Finansijsko poslovanje Federalnog ministarstva trgovine u toku 2008. godine bilo je u svim materijalno značajnim aspektima usklađeno sa važećom zakonskom regulativom.

Bez izražavanja rezerve na dato mišljenje, skrećemo pažnju na sljedeće:

- kao što je navedeno pod tačkom 5.5. Izvještaja ne poduzimanje adekvatnih mjera i potrebnih radnji, u cilju izvršenja nabavke informatičke opreme i izrade aplikativnog softvera za praćenje prometa na benzinskim pumpama, u skladu sa Pravilnikom o načinu evidentiranja i kontroli prometa naftnih derivata i ostalih proizvoda i usluga na benzinskim pumpama putem ugrađene opreme u FBiH, može značajno uticati na potpuniju kontrolu prometa naftnih derivata u FBiH, a time i adekvatnu naplatu javnih prihoda.

Sarajevo: 25.03.2009. godine

Zamjenik generalnog revizora

Branko Kolobarić, dipl. oec

Generalni revizor

Dr. sc. Ibrahim Okanović, dipl. oec.

S A D R Ž A J

1.	UVOD	1
2.	PREDMET, CILJ I OBIM REVIZIJE.....	1
3.	REZIME	1
4.	OSVRT NA PREPORUKE REVIZIJE ZA 2007.GODINU.....	2
5.	NALAZI I PREPORUKE	2
5.1	Sistem internih kontrola	2
5.2	Budžet za 2008. godinu.....	3
5.3	Javni prihodi	3
5.4	Nabavke	3
5.5	Ostali nalazi.....	3
6.	KOMENTAR	4
	TABELA BR. 1.	1
	Izvršenje budžeta Federalnog ministarstva trgovine na dan 31.12.2008. godine.....	1

IZVJEŠTAJ

O OBAVLJENOJ REVIZIJI FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA FEDERALNOG MINISTARSTVA TRGOVINE za 2008. godinu

1. UVOD

Federalno ministarstvo trgovine (u daljem tekstu: Ministarstvo), osnovano je Zakonom o federalnim ministarstvima i drugim tijelima federalne uprave («Sl. novine FBiH», broj 13/03, 38/05, 2/06, 08 /06 i 61/06). Ministarstvo vrši upravne, stručne i druge poslove iz nadležnosti Federacije koji se odnose na: trgovinu, funkcionisanje jedinstvenog tržišta, utjecaj privrednog sistema i privredne politike na tržište roba i usluga, odnose ponude i potražnje, cijene roba i usluga, zaštitu potrošača i druge poslove utvrđene zakonom. Unutrašnja organizacija i način rada Ministarstva utvrđeni su Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji broj: 01-02-1336/07 od 19.12.2007.godine, na koji je Vlada Federacije Bosne i Hercegovine dala saglasnost, Odlukom V broj: 934/2007 od 19.12.2007.godine.

Broj zaposlenih u Ministarstvu na dan 31.12.2008. godine je bio 35, a Budžetom za 2008. godinu odobrena su sredstva za 45 zaposlenika, dok je Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji sistematizovano 43 izvršioca.

Sjedište Ministarstva je u Mostaru, u ulici Ante Starčevića bb.

2. PREDMET, CILJ I OBIM REVIZIJE

Predmet revizije su finansijski izvještaji Ministarstva za 2008. godinu i usklađenost poslovanja sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Cilj revizije finansijskih izvještaja je da omogući revizoru da izrazi mišljenje o finansijskim izvještajima koji su predmet revizije, tj. da li finansijski izvještaji, u materijalno značajnom smislu, objektivno i istinito prikazuju finansijsko i materijalno stanje Ministarstva na dan 31.12.2008. godine, izvršenje budžeta za godinu koja se završava na taj dan, da li je poslovanje usklađeno sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima, da li je trošenje javnih sredstava namjensko, te da li su finansijski izvještaji sačinjeni u skladu sa posebnim propisima o računovodstvu i finansijskom izvještavanju u javnom sektoru.

Revizija je obavljena u skladu sa internim planskim dokumentima revizije, u periodu od sredine decembra 2008. godine do marta 2009. godine.

S obzirom da se revizija obavlja ispitivanjem na bazi uzorka i da postoje inherentna ograničenja u računovodstvenom sistemu i sistemu internih kontrola, postoji mogućnost da pojedine materijalno značajne greške mogu ostati neotkrivene.

3. REZIME

Izvršenom revizijom poslovanja Ministarstva za 2008. godinu konstatovali smo određen broj propusta i nepravilnosti, a u cilju otklanjanja istih dali smo sledeće preporuke:

- **Potrebno je u skladu sa Pravilnikom o internoj kontroli osigurati nadgledanje zakonitosti provođenja pisanih internih kontrolnih postupaka i procedura koje treba da obavlja ministar i rukovodeći državni službenici i po potrebi formirane komisije, radi predlaganja mjera za otklanjanje utvrđenih nedostataka.**
- **Potrebno osigurati potpuni nadzor nad uplatom javnih prihoda iz domena rada Ministarstva kao i vršiti usaglašavanje pomoćnih evidencija o izvršenim uplatama sa Glavnom knjigom trezora.**
- **Prilikom provođenja postupka nabavki stalnih sredstava, roba i usluga dosljedno primjenjivati Zakon o javnim nabavkama BiH u dijelu koji se odnosi na dostavljanje izvještaja o izvršenom izboru najpovoljnijih ponuđača Agenciji za javne nabavke.**

- Potrebno je poduzeti adekvatne mjere i radnje kako bi se izvršila nabavka informatičke opreme i izrada aplikativnog softvera za praćenje prometa na benzinskim pumpama, u skladu sa Pravilnikom o načinu evidentiranja i kontroli prometa naftnih derivata i ostalih proizvoda i usluga na benzinskim pumpama putem ugrađene opreme u FBiH.

4. OSVRT NA PREPORUKE REVIZIJE ZA 2007.GODINU

Na osnovu izvršene revizije finansijskih izvještaja za 2008. godinu, a u sklopu iste i provjere da li je postupljeno po preporukama datim u prethodnim revizijama, konstatovali smo da je Ministarstvo postupilo po preporukama, datim nakon obavljene revizije finansijskih izvještaja za 2007. godinu u dijelu:

- donošenja Pravilnika o internim kontrolama-internim kontrolnim postupcima;
- ocjenjivanja državnih službenika kako je propisano Pravilnikom o ocjenjivanju rada državnih službenika u organima državne službe u FBiH i
- nabavke kancelarijskog materijala po cijenama utvrđenim ugovorom i obezbjeđenje kontrole utrošenih norma sati rada za servisiranje i održavanje vozila u skladu sa zaključenim ugovorom.

Ministarstvo je djelimično postupilo po datoј preporuci koja se odnosi na dosljednu primjenu Zakona o javnim nabavkama BiH u dijelu provođenja postupka nabavki roba i usluga, a nije u dijelu obavještavanja Agencije za javne nabavke nakon provedenog postupka izbora najpovoljnijeg ponuđača.

Ministarstvo nije postupilo po datoј preporuci koja se odnosi na nabavku informatičke opreme i izradu aplikativnog softvera za praćenje prometa na benzinskim pumpama.

5. NALAZI I PREPORUKE

5.1 Sistem internih kontrola

Procjena funkcionisanja sistema internih kontrola je izvršena radi sticanja uvjerenja da li su u Ministarstvu uspostavljene interne kontrole, kao i da li osiguravaju potpunu primjenu i usklađenosť sa zakonima i propisima, pouzdanost finansijskog izvještavanja, ekonomično, efikasno i efektivno trošenje i zaštitu javnog novca. Menadžment je odgovoran za uspostavljanje i primjenu sistema internih kontrola. Internu reviziju ovog Ministarstva vrši Federalno ministarstvo finansija, u skladu sa Pravilnikom o internoj reviziji budžetskih korisnika donesenim od strane Federalnog ministarstva finansija. U 2008. godini nije vršena interna revizija.

Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji predstavlja osnovni i najvažniji pisani akt koji čini osnov i sastavni dio internih kontrola, a opisima poslova i radnih zadataka utvrđena je horizontalna i vertikalna odgovornost, komunikacija i informisanje. Ovim Pravilnikom su sistematizovana 43 radna mesta, a na dan 31.12.2008. godine, bilo je uposleno 35 izvršioca. Ministarstvo je u skladu sa Smjernicama za uspostavu i jačanje internih kontrola kod budžetskih korisnika donijelo sve pisane procedure, a krajem oktobra 2008. godine i Pravilnik o internoj kontroli Ministarstva. Naprijed navedeno znači da je menadžment normativno definisao kontrolne postupke, postupke informisanja i komunikacija, te izvršio procjenu rizika i postupke nadgledanja za pojedine procese poslovanja. Poštivanjem usvojenog Kodeksa ponašanja sa prihvatljivom praksom, sukobom interesa i očekivanim standardom etičkog ponašanja stvoreni su uslovi za izgrađivanje etičke vrijednosti menadžmenta i uposlenika. Sektori redovnim mjesecnim izvještajima o radu na sjednicama Stručnog kolegija izvještavaju menadžment o realizaciji planiranih zadataka. Vrši se redovno godišnje ocjenjivanje uposlenika i na osnovu toga i unapređenja. Vrši se stalno unapređenje stručnosti uposlenika putem raznih seminara i simpozijuma.

Iako je Ministarstvo donijelo naprijed navedene akte i njima definisalo postupke ponašanja tokom revizije utvrdili smo određene nepravilnosti koje su se manifestovale kroz ne dosljednu primjenu: Zakona o javnim nabavkama BiH u dijelu koji se odnosi na dostavljanje izvještaja o izvršenom izboru Agencije za javne nabavke; Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH u dijelu pravilnog knjigovodstvenog evidentiranja izdataka na propisanim pozicijama – autogume; Pravilnika o obrazovanju i usavršavanju uposlenika u dijelu izrade Programa obaveznog stručnog obrazovanja i usavršavanja službenika i namještenika; Pravilnika o načinu korištenja službenih vozila u dijelu pravilnog –potpunog popunjavanja putnih naloga.

Potrebno je u skladu sa Pravilnikom o internoj kontroli osigurati nadgledanje zakonitosti provođenja pisanih internih kontrolnih postupaka i procedura koje treba da obavlja ministar i rukovodeći državni službenici i po potrebi formirane komisije, radi predlaganja mjera za otklanjanje utvrđenih nedostataka.

5.2 Budžet za 2008. godinu

U Godišnjem iskazu o izvršenju Budžeta ukupni izdaci su 2.015.919 KM ili 22,23% manje od odobrenih sredstava. Ne realizirana sredstva se najvećim dijelom odnose na sredstva nabavke opreme (315.729 KM) i ugovorenih usluga (153.389 KM). Struktura navedenih izdataka je dana u Tabeli br.1.

5.3 Javni prihodi

Ministarstvo u skladu sa Uredbom o utvrđivanju vlastitih prihoda i načina i rokova raspodjele nema vlastite prihode, ali obavljanjem osnovne djelatnosti ostvaruje prihode od federalnih taksi koje podnosioci zahtjeva uplaćuju na depozitni račun Budžeta FBiH. Ovi prihodi predstavljaju javni prihod Budžeta FBiH.

Uvidom u pomoćne evidencije Ministarstva, utvrđeno je da je u 2008. godini ostvaren javni prihod u ukupnom iznosu od 37.000 KM od čega je u Sektoru vanjske trgovine ostvareno 21.507 KM; Sektoru za unutrašnju trgovinu, cijene, analizu i razvoj tržišta 10.815 KM i za provođenje postupka polaganja špeditorskog ispita 37.000 KM. Tokom revizije utvrđeno je da se sačinjavaju mjesečni pregledi izvršenih poslova po svim sektorima i vrstama usluga, ali ne i ukupni godišnji izvještaj, niti se vrši provjera uplata javnih prihoda (taksi) u Glavnoj knjizi trezora.

Potrebno osigurati potpuni nadzor nad uplatom javnih prihoda iz domena rada Ministarstva kao i vršiti usaglašavanje pomoćnih evidencija o izvršenim uplatama sa Glavnom knjigom trezora.

5.4 Nabavke

Uvidom u dokumentaciju vezanu za nabavku stalnih sredstava, roba i usluga utvrđeno je da je sačinjen Plan nabavki, da su u skladu sa istim pokrenuti postupci nabavki i da su poštovane procedure provođenja postupka izbora najpovoljnijih ponuđača kako je utvrđeno Zakonom o javnim nabavkama BiH. Međutim, osim u jednom slučaju, Ministarstvo nakon izvršenog izbora najpovoljnijeg ponuđača nije dostavljalo izvještaj o izvršenom izboru Agenciji za javne nabavke kako je to utvrđeno Zakonom o javnim nabavkama BiH i Uputstvom o načinu pripreme obavještenja o nabavci, o dodjeli ugovora i poništenju postupka nabavke.

Prilikom provođenja postupka nabavki stalnih sredstava, roba i usluga dosljedno primjenjivati Zakon o javnim nabavkama BiH u dijelu koji se odnosi na dostavljanje izvještaja o izvršenom izboru najpovoljnijih ponuđača Agenciji za javne nabavke.

5.5 Ostali nalazi

Ministarstvo je na osnovu Zakona o trgovini donijelo Pravilnik o načinu evidentiranja i prometu naftnih derivata i ostalih proizvoda i usluga na benzinskim pumpama putem ugrađene opreme u FBiH koji je stupio na snagu 03.03. 2005. godine sa početkom primjene 03.09.2006. godine. Vlada FBiH je aktom V Broj:580/2004 od 29.12.2004. godine usvojila informaciju ovog Ministarstva sa zaključkom da se prihvati prijedlog naprijed navedenog Pravilnika, nakon čega je isti donesen. U 2006. i 2007. godini nije pokretan postupak za izradu softverskog rješenja tako da nisu utrošena budžetska sredstva odobrena za te namjene. U 2006. godini Ministarstvo je donijelo Pravilnik o izmjenama i dopunama naprijed navedenog Pravilnika s tim da je rok za ugradnju opreme i evidentiranje prometa putem automatskog mjerača nivoa tečnosti pomjeren za 03.09.2007. godine. U 2007. godini i 2008. godini prolongiran je rok za početak primjene donesenog Pravilnika. Posljednji rok za početak primjene Pravilnika je 30.9.2009. godine. Od strane odgovorne osobe u Ministarstvu, dobiveno je obrazloženje da je na odgađanje početka primjene navedenog Pravilnika uticalo i to što još nije usvojen odgovarajući akt koji reguliše ugradnju mjernih instrumenata na

benzinskim pumpama na nivou BiH, od strane Uprave za indirektno oporezivanje, čija je to bila obaveza u skladu sa odredbama Zakona o akcizama u BiH i to u roku od 60 dana od stupanja na snagu pomenutog Zakona.

U 2008. godini planirana je nabavka informatičke opreme i izrada aplikativnog softvera za praćenje prometa na benzinskim pumpama u iznosu od 315.000 KM, u skladu sa naprijed navedenim Pravilnikom. Tokom revizije utvrđeno je da je Ministarstvo u dva navrata pokretalo postupak nabavke i da su u oba slučaja poništeni postupci. U prvom slučaju razlog poništenja postupka nabavke je nedovoljan broj primljenih prihvatljivih ponuda, što nije osiguralo stvarnu konkureniju. Ponovljeni postupak je poništen, obzirom da ni jedan ponuđač nije dostavio potpunu dokumentaciju u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama BiH.

U postupku koji je nastavljen u 2009. godini upućen je Poziv za dostavu ponude u pregovaračkom postupku bez obavještenja o nabavci. Naprijed navedenim aktom broj 01-14-493-1-1/09 od 11.03.2009. godine pozvano je pet ponuđača da dostave ponude za Nabavku i instalaciju računarskog sistema za nadzor i kontrolu prometa naftnim derivatima na benzinskim pumpama u FBiH.

Potrebno je poduzeti adekvatne mјere i radnje kako bi se izvršila nabavka informatičke opreme i izrada aplikativnog softvera za praćenje prometa na benzinskim pumpama, u skladu sa Pravilnikom o načinu evidentiranja i kontroli prometa naftnih derivata i ostalih proizvoda i usluga na benzinskim pumpama putem ugrađene opreme u FBiH.

6. KOMENTAR

U ostavljenom roku Federalno ministarstvo trgovine se očitovalo dopisom broj 01-14-270-1/09 od 05.05.2009. godine, na dostavljeni Nacrt izvještaja o izvršenoj reviziji finansijskih izvještaja za 2008. godinu. U očitovanju je navedeno da je već postupljeno u dijelu preporuka, a za dio nalaza su data obrazloženja. Navedena obrazloženja nisu prihvaćena obzirom da nije priložena relevantna dokumentacija koja bi uticala na izmjenu nalaza u Izvještaju. Detaljno pojašnjenje dato je u Komentaru na dostavljeno Očitovanje na Nacrt izvještaja o izvršenoj reviziji finansijskih izvještaja za 2008. godinu koji je dostavljen uz konačan Izvještaj.

Direktor Sektora za reviziju budžeta FBiH

i korisnika budžeta FBiH:

Munib Ovčina, dipl. oec.

Vođa tima:

Nusreta Hadžimustafić, dipl. oec. viši revizor

Član tima:

Nina Šunjić, dipl. oec. pomoćni revizor

Tabela br. 1.
Izvršenje budžeta Federalnog ministarstva trgovine na dan 31.12.2008. godine
u KM

Red. broj	Vrsta rashoda	Budžet za 2008.god.	Tekuća rezerva	Zakonska preraspodjela sredstava	Budžet za 2008.g sa zakonskim izmjenama¹ (od 3 do 5)	Smanjenje zakonskog budžeta²	Operativni budžet za 2008. god.³ (od 6 do 7)	Izvršenje Budžeta za 2008.	Budžet za 2007.god.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
I	Tekući i izdaci	1.312.112	199.648	154.986	1.666.746		1.666.746	1.418.852	1.155.186
1.	Bruto plate zaposlenih	610.380	149.620	121.200	881.200		881.200	835.794	648.503
2.	Naknade troškova zaposlenih	222.240	42.760	17.632	282.632		282.632	240.755	237.197
3.	Doprinosi poslodavca	75.992	7.268	16.154	99.414		99.414	92.192	71.889
4.	Putni troškovi	47.500		20.000	67.500		67.500	53.850	43.709
5.	Izdaci za energiju	2.500			2.500		2.500	0	0
6.	Izdaci za komunalne usluge	30.800			30.800		30.800	30.756	30.417
7.	Nabavka materijala	31.500			31.500		31.500	23.689	19.752
8.	Izdaci za usluge prevoza i goriva	30.500			30.500		30.500	25.685	21.315
9.	Unajmljivanje imovine i opreme	4.200			4.200		4.200	90	7.583
10.	Izdaci za tekuće održavanje	36.000			36.000		36.000	13.732	16.637
11.	Osiguranje i bankarske usluge	20.500			20.500		20.500	9.370	10.574
12.	Ugovorene usluge	200.000		-20.000	180.000		180.000	92.898	47.610
II	Tekući transferi (1+2+3)	500.520			500.520		500.520	487.096	0
1.	Grantovi drugim nivoima	417.100			417.100		417.100	417.096	
2.	Grantovi pojedincima	83.420			83.420		83.420	70.000	
III.	Kapitalni izdaci	425.000			425.000		425.000	109.971	70.110
1.	Nabavka opreme	425.000			425.000		425.000	109.971	70.110
IV	SVEUKUPNO	2.237.632	199.648	154.986	2.592.266		2.592.266	2.015.919	1.225.296
	Broj zaposlenih	42					45	35	34

¹ Budžet za 2008. godinu sa izmjenama koje su propisane Zakonom o izvršavanju budžeta FBiH za 2008. godinu (Odluke Vlade FBiH i Rješenja Federalnog ministarstva finansija).

² Smanjenje zakonskog budžeta izvršeno od strane Federalnog ministarstva finansija.

³ Ukupno odobreni operativni Budžet, na dan 31.12.2008. godine.